

Катерина Пономарьова,
кандидат педагогічних наук,
провідний науковий співробітник
відділу початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України

Орієнтовні контрольні роботи з української мови для державної підсумкової атестації в 4 класі

Анотація

У статті висвітлено різні підходи до укладання контрольних робіт з української мови для державної підсумкової атестації в 4 класі. Представлено зразки двох видів підсумкових контрольних робіт.

Державна підсумкова атестація в 4 класі, підсумкові контрольні роботи з української мови.

Аннотация

В статье освещены разные подходы к составлению контрольных работ по украинскому языку для государственной итоговой аттестации в 4 классе. Предоставлены образцы двух видов итоговых контрольных работ.

Государственная итоговая аттестация в 4 классе, итоговые контрольные работы по украинскому языку.

Annotation

The article covers different approaches to composing the Ukrainian language tests for the state final certification in 4th class. Examples of two types of final tests are presented.

State final certification in 4th class, final Ukrainian language tests.

Наказом МОН України від 08. 02. 2016 р. № 94 затверджено орієнтовні вимоги до проведення державної підсумкової атестації учнів у системі загальної середньої освіти в 2015/2016 навчальному році, згідно з якими підсумкова контрольна робота з української мови в 4 класі має бути *комбінованою*, тобто містити завдання на перевірку мовних знань, правописних і мовленнєвих умінь.

Мовні знання рекомендується перевіряти за допомогою різних типів завдань: закритих, що передбачають вибір правильної відповіді із запропонованих варіантів, завдань на встановлення відповідності або послідовності, а також відкритих, що передбачають коротку письмову

відповідь. Для перевірки правописних умінь пропонується написання диктанту або списування тексту, наповненого вивченими орфограмами. Мовленнєві уміння рекомендовано перевіряти шляхом написання учнями зв'язного висловлювання на задану тему.

У зазначених орієнтовних вимогах пропонується два підходи до конструювання підсумкової контрольної роботи, що забезпечує вчителям можливість вибору.

Контрольна робота, укладена за першим підходом, містить *шість* завдань: текст для диктанту або списування (з пропущеними орфограмами) обсягом 55-60 слів, чотири відкритих завдання до цього тексту й одне творче завдання.

Другий підхід до укладання контрольної роботи передбачає *сім* завдань: текст для диктанту або списування (з пропущеними орфограмами) обсягом 40-45 слів, три завдання закритого типу з трьома варіантами відповіді, одне завдання на встановлення послідовності чи відповідності, одне відкрите завдання й одне творче.

Пропонуємо орієнтовні підсумкові контрольні роботи з української мови, укладені відповідно до зазначених вимог.

Контрольна робота № 1

Варіант 1

1. Спиши текст, вибираючи з дужок потрібні букви.*

У п..ятницю (Д,д)ениско з матір..ю і бабус(є,ьо)ю ходили до т(и,е)атру. При вході показали свої квитки літн(ь,й)ому контролер(о,е)ві. Одяг здали до гардероба. Потім зайшли в зал.

Згодом ро(с,з)почалася в(є,и)става. (Д,д)ениско з тривогою і радіс(тт,т)ю стежив за подіями на сцені. Разом з г(є,и)роями сміявся, д(є,и)вувався, сумував.

Після закінче(н,нн)я в(є,и)стави глядачі довго аплодували акторам за чудову гру. Т(и,е)атр справив на (Д,д)ениска неповторне враже(н,нн)я.

* Примітка. На розсуд учителя запропонований текст можна використати для диктанту.

2. Випиши з першого речення списаного тексту слово, яке відповідає такій звуковій схемі:

— •	— •'	— •	= •
-----	------	-----	-----

3. Випиши з другого абзацу списаного тексту антонім до слова *радів*.

4. Випиши з першого абзацу списаного тексту речення з однорідними членами.

5. Випиши прислівники з другого абзацу списаного тексту.

6. Про що ти дізнався (дізналася) зі списаного тексту? Напиши про це текст-розповідь (4-5 речень).

Варіант 2

1. Спиши текст, вибираючи з дужок потрібні букви.*

Вихідного дня наша сім..я вирушила в похід. Попрямували до мал(ь,й)овничого оз(и,е)ра. Тато з в(е,и)ликим рюкзаком крокував попер(и,е)ду. За ним бадьоро йшли мама з малою (С,с)офі(є,йо)ю і (Ю,ю)рась.

Невдовзі вирішили трохи відпочити. Зуп(и,е)нились біля поваленого дер(и,е)ва. Тато з (Ю,ю)расем дістали ву(д,т)ки і пішли р(е,и)балити. Мама взялася облаштувати місце для відпочинку. А (С,с)офійка підійшла до в(и,е)рби. Вона прислухалась до ш(е,и)поті(н,нн)я дрібненьких л(е,и)сточків.

* Примітка. На розсуд учителя запропонований текст можна використати для диктанту.

2. Випиши з останнього речення списаного тексту слово, яке відповідає такій звуковій схемі:

— — •	— — •	— •'	— • =
-------	-------	------	-------

3. Випиши з першого абзацу списаного тексту антонім до слова *стояли*.

4. Випиши з другого абзацу списаного тексту речення з однорідними членами.

5. Випиши прислівники з першого абзацу списаного тексту.

6. Про що ти дізнався (дізналася) зі списаного тексту? Напиши про це текст-розповідь (4-5 речень).

Контрольна робота № 2

Варіант 1

1. Познач слово, яке **не** може поєднуватися з прикметником *свіжий*.

А хліб

Б камінь

В журнал

2. Познач речення, в якому займенник *він* ужито в родовому відмінку однини.

А Ми зустрілися з ним у школі.

Б Ми побачили його біля школи.

В Ми підійшли до нього поспілкуватися.

3. Познач рядок, у якому всі слова є прислівниками.

А весною, навесні, весняний

Б вранці, зранку, раненько

В щоденно, щоденник, щодня

4. Покажи стрілочками відповідні групи слів.

синоніми • • працювати, лінуватися

антоніми • • працювати, працюватий

споріднені слова • • працювати, трудитися

5. Спиши речення, записуючи числівники словами.

Я прокидаюсь о 7 годині. Через 20 хвилин снідаю і йду до школи.

6. Прочитай і спиши текст, вибираючи з дужок потрібні букви.*

Над з(и,е)мл(ьо,е)ю прокотився перший в(е,и)сняний грім. З в(и,е)ликої чорної хмари полив густий дощ. Важкі краплі залопотіли по даха(м,х), по дерева(х,м). По дорозі побігли в(е,и)селі струмочки. Але незабаром дощ ущух.

Природа ож(и,е)ла. Усе навколо зазел(и,е)ніло. На д(и,е)ревах і кущах ро(с,з)пускають(с,ц)я бруньки. Прокидають(ц,с)я в(е,и)сняні квіти.

За Галиною Демченко

* Примітка. На розсуд учителя запропонований текст можна використати для диктанту.

7. Яка пора року тобі найбільше подобається? Чому? Напиши про це текст-міркування (4-5 речень).

Варіант 2

1. Познач слово, яке **не** може поєднуватися з прикметником **ясний**.

А розум

Б день

В туман

2. Познач речення, в якому займенник **вона** вжито у знахідному відмінку однини.

А Їй подобалося виступати на сцені.

Б У школі її нагородили грамотою.

В У неї очі схожі на бездонні озерця.

3. Познач рядок, у якому всі слова є прислівниками.

А влітку, літом, літній

Б спереду, попереду, вперед

В щовечора, вечірній, увечері

4. Покажи стрілочками відповідні групи слів.

синоніми • • радіти, радісний

антоніми • • радіти, веселитися

споріднені слова • • радіти, сумувати

5. Спиши речення, записуючи числівники словами.

Велика перерва у школі розпочинається після 3 уроку. Вона триває 15 хвилин.

6. Прочитай і спиши текст, вибираючи з дужок потрібні букви.*

(З,С)тихла травнева гроза. Але под(и,е)х її ще відчуваєть(ц,с)я. Десь удалині знову то блисне, то загр(е,и)мить.

А сонечко вже усміхаєть(ц,с)я. Щедро огортає землю своїм т(и,е)плом. По дорога(м,х) біжать в(е,и)селі струмки. А в небі в(и,е)гинає спину

зага(т,д)кова райдуга. Яскравою, барвистою дугою зв(е,и)сає вона над з(и,е)мл(ьо,е)ю.

За Дмитром Чередниченком

* Примітка. На розсуд учителя запропонований текст можна використати для диктанту.

7. Яка погода тобі найбільше подобається? Чому? Напиши про це текст-міркування (4-5 речень).

Рекомендована література

1. Наказ МОН України від 08. 02. 2016 р. № 94. Про затвердження орієнтовних вимог до проведення державної підсумкової атестації учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти у 2015/2016 навчальному році. <http://shkola.ostriv.in.ua/publication/code-6CA8329CD1991>
2. Навчальні програми для 1-4 класів. <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>